

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Laymann, Paul

Dilingæ, 1666

Capitvlvm II. Gratum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62559](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62559)

ex doctrina Ioan. Andr. vt sensus sit, quòd eos priuatis merito declarare potuerit. Nam iura ita interpretari conuenit, vt cum aliis iuribus consentiant, c. cum expediat 29. de elect. in 6. Cum itaque ex c. seq. & cit. c. scriptum, priuationem ipso iure incurri ob postulationem indigni, apertè constat, ideo eodem modo hic accipere debemus. Accedit in confirmationem, quòd Papa non concederet postulandi aut eligendi facultatem, nisi eam Canonici amisissent.

CAPITVLVM II.

Gratum.

PARAPHRASIS.

Postquam Papa Innocent. III. Canonorum Senonens. postulationem factam de Altifiodorensi Episcopo reiecit, vt in c. præc. vidimus, iuriter a postolicis subdole suppressis, mandante Legato Cardinale ad electionem iterum conuenerunt: Et plures eorum eundem Altifiodor. Episcopum, quem Papa reiecerat, & suspensum declarauerat, denuò postularunt; aliis numero paucioribus Episcopum Cameracensem in Archiepiscopum postulantibus. Legatus verò cum intellexisset, Canonicos qui à Pontifice reprobata postulationem renouare præsumebant, eligendi priuilegiū amisisse, quòd concessa sibi ex Apostolicæ Sedis potestate temerè abuteretur, ideoq; ad alios sanioris cõsilij, licet numero pauciores, eligendi & postulandi deuolutam esse facultatem, dictum Episcopum Cameracensem ad eorum postulationem, in pastorem ecclesiæ auctoritate Apostolicâ fretus ordinauit. Ideo Pontifex illum à sollicitudine ecclesiæ Cameracensis absoluit, & quæ à Legato ex mandato Papæ acta sunt, Apostolica auctoritate confirmat.

SUMMARIVM.

1. Qui postulationem de persona indigna temerè factam, & ob vitium personæ refutatam innouant, aut repetunt, concessa sibi eligendi & postulandi facultate, pro ea vice priuati sunt.
2. Si aliqui ex Capitulo priuati sint elige-

di vel postulandi potestatis, ita hæc potestas in aliis, quauis numero pauciores sint, residet; imò si vnus tantum ad sit à Capitularibus, aliis omnibus mortuis, priuatis aut suspensis, solus Prælatum eligere vel postulare potest.

3. Licet in vno iura Collegij residere possint, Collegiū tamē seu corpus Collegij actus & secundum proprietatem non manet.
4. Si omnes mortui sunt, iura collegialia, vbi sunt tituli beneficiales, actu esse desinunt; realia autem suo localia inhaerent loco, & ecclesiæ materiali.
5. Licet ius eligendi penes vñ residere possit, non potest tamen is seipsum eligere.
6. Legatus Sedis Apostolicæ (licet à laico etiam sit) ex iure tantum speciali, non communi, potest instituire translationem Episcopi ad aliam sedem.

NOTANDVM I. Qui postulationem de persona indigna temerè factam, & ob vitium personæ refutatam innouant, aut repetunt, concessa sibi eligendi & postulandi facultate, pro ea vice priuati sunt. Ita Innoc. Ioan. Andr. Anton. Abb. in notandis, & est principalis intentio huius c. Ratio dari debet: Quia priuilegium restituens aliquos ad id, quod ex iuris cõmunis dispositione amiserant, non plus tribuit, quàm amissum sit; quia restitutio est iuris amissi recuperatio. Atqui secundum ius cõmune ita competit Canonicis ius eligendi & postulandi, vt si personam indignam postulent, tali facultate priuati existant, c. cum in cunctis 7. de elect. c. scriptum 40. eod. Ergo etiam priuilegium seu indulgentia speciali benignitate datum Canonicis, vt nõ obstante vitiosa ab ipsis facta postulatione aut electione (est enim vtriusq; eadem ratio, vt ex præc. c. constat) ad aliam electionem, postulationemue accedere possint, ita intelligi debet, vt si personam indignam postulent, vel, quod idem est, imò deterius, priorè personæ indigne postulationem renouet, denuò priuati existant. Obiicies: Qui priuilegio sibi concessio abutitur, is meretur quidem, vt eo per iudicis sententiam priuetur, sed non ipso facto, seu ipso iure priuatus censetur, vti colligitur ex regula. ad quam Innocent. III. Papa

Papa hic alludere videtur, & habetur in c. vbi 7. d. 74. *Privilegium meretur amittere, qui permissa sibi abutitur potestate*: Hanc enim amissionem siue priuationem per Iudicis sententiam fieri debere, ex communi ostendit Suarez lib. 8. de legibus cap. 36. Respondeo; Rectè ostendi, quòd non cuiusque privilegij abusus priuationem ipso facto inducat: sed speciale hoc est in privilegio seu indulgentia, per quam alicui, vel aliquibus facultas conceditur, aut amissa restituitur, cui propter abusum ex iure communi, & ipso facto priuatio annexa est.

NOTANDUM II. Si aliqui è Capitulo priuati sint, seu ad eligendum postulandumque inhabiles, tota electionis potestas in alijs, quamuis numero pauciores sint, residet. Ita habetur hic, & in c. bonæ 23. c. cum wintonienis n. 25. de elect. Idque adeò verum est, vt si vnus tantùm Capitularium adsit, alijs omnibus mortuis, priuatis, aut suspensis, is solus Prælatum eligere vel postulare possit, sicuti hic docet Gl. recepta ver. pauciores, Gl. in c. statutum 22. ver. Collegiatas de elect. in 6. argum. l. sicut 7. §. In decurionibus, ff. Quod cuiusque Vniuersitatis &c. vbi Legitè notant, cum Gl. ver. Nomen vniuersitatis; Tametsi iura Collegij per vnum acquiri non possint, tamen *si vnus solus remanet, ius & nomen Collegij seu Vniuersitatis conseruatur in illo*:

Duo hic animaduertenda sunt: Primum. Licet omnibus è Collegio mortuis præter vnum, iura Collegij in eo resideant, Collegium tamen seu corpus Collegij actu, & secundùm proprietatem non manet; sicuti & grex desinit, ait Gl. & sequitur Anton. hic n. 26. *si vnus tantùm animal mansit in grege, l. si grege legato 22. ff. de legatis 1.* Quòd si omnes sint mortui, ne vno quidem remanente, tum sanè iura collegialia seu corporalia, cuiusmodi sunt beneficiales tituli, actu esse desinunt: at verò iura & priuilegia realia siue localia inhærent censentur ecclesiæ materiali, seu loco; quare cum locus, ecclesia, Monasterium, cui iura inhærent, siue ad quod bona pertinent; domino ac possessore careant, inter bona vacantia numerari debent,

prout fusè explicauim in iusta defens. quæst. 1. præamb. fundam. 3, & in refutat. epilogi pag. 444. & in censura astris inextincti loco 1. & p. 2. cens. 7.

Alterum. Tametsi ius eligendi penes vnũ Capitularem residere possit, nõ potest tamen is seipsum eligere; tum quia ambitiosus, & eo ipso indignus censeretur, prout tradit Abb. hic n. 9. argum. c. per nostras 26. de iure patron. c. scripturis 9. causa 8. q. 1. l. planè 4. ff. Quod cuiusque Vniuersitatis &c. tum quia sicut inter dantem & accipientem, ita inter eligentem & electum distinctio esse debet: quia nemo oritur à seipso.

Obijcitur primò. Vnus non facit Collegium seu Capitulum; sed necesse est plures conuenire vt fratres, c. 1. de elect. Ergo vnus non potest exercere actus Collegij, videl. eligere, postulare. Resp. negando consequentiam, cum Gl. in l. Neratius 85. ff. de verb. signif. & Gl. supra cit. ver. pauciores in hoc c. Licet enim ad constituendum Collegium seu Capitulum necesse sit plures conuenire, tamen omnibus mortuis, aut priuatis, vis, potestas, & iura Collegialia in vno manent, donec alij accefferint: & ideo licet Collegiũ, siue Capitulum actu & secundùm proprietatem non sit, manet tamen virtute & habitu.

Obijcies secundò: Non est infrequens, vt innocentes puniantur propter nocentes, v.g. liberi ob graue delictum parentum, videl. hæresin, c. statutum 15. de hæret. in 6. aut læsæ maiestatis crimen, l. quisquis §. filij, C. ad L. Iuliam Maiest. Et magis ad propositum est, quòd ob crimen atrox à maiore parte Communitatis commissum, alij quoque ex eadem Communitate, qui innocentes sunt, puniuntur amissione libertatis, imposito tributo, aut ciuitatis euersione; dummodò crimen commiserint collegialiter conuenientes, & decernentes iniquè agendum esse, prout tradit Gl. in cit. l. sicut, ver. non debetur, Bartol. in l. aut facta, §. vlt. n. 9. ff. de pœnis, Abb. super hoc c. n. 4. & docui lib. 2. Theol. moral. tract. 3. cap. 12. n. 1. §. Porro. Resp. ad hæc; Verum esse, quòd innocentes puniri, seu potius damnari interdum soleant

Dd 3 ex iuris

ex iuris constitutione, si sint veluti portio siue pars nocentium seu delinquentium, vti ostensum est: At verò quòd peculiariter atinet ad Communitatem delinquentem, annotanda est doctrina Bartoli in cit. loco. n. 7. Vel pœna, quæ à lege, aut homine decernitur, talis est, vt in Communitatem cadere possit, non autem in singulos è Communitate, v. g. ciuitatis euersio, Ordinis religiosi extinctio; vel talis pœna est, quæ etiam in singulos cadere potest, v. g. tributis impositio, suspensio. In priorè casu non est dubium, traditæ doctrinæ locum esse, quòd ob atrocissimum crimen à maiore parte Communitatis collegialiter commissum, talis pœna inferri possit, vt etiam per accidens pœna, seu potius damnum redundet in innocentes: In posteriore autem casu distinguendum, sitnè magna Communitas, quæ deliquit, ita vt innocentes à nocentibus difficilè discernantur, tum omnes imposito v. g. tributo puniri possunt: An verò non sit tam magna Communitas, quæ deliquit, vt in casu huius c. si Capitulares ad electionem Prælati conuenerunt, tunc pœnà eà priuationis, quæ non tantùm in Collegium cadit, sed etiam in singulos è Collegio, æquum non est eos affici, qui innocentes sunt, argum. l. i. ff. de magistrat. conueniendis

6 NOTANDVM III. circa verb. final. *Quod à te de mandato nostro factum.* Legatus Apostolicæ Sedis ex speciali commissione siue mandato, translationem Episcopi ad aliam Sedem instituere potest; Non item iure communi, tametsi legatus à latere sit, vti constat ex c. nisi 3. & c. seq. de offic. Legati.

CAPITVLVM III.

Bonæ.

PARAPHRASIS.

Cùm Guil, Archiepiscopus Rauennatis vitæ excessisset, Canonici in nouo substituendo Præfule non consenserunt: Nam alij S. Prædixis Presbyterum Cardinalem,

alij verò Imolens. Episcopus postularunt. Innocent. III. Papa auditis, quæ pro vtraque postulationum parte, seu de iure, seu de factò allegata fuerant, plura insuper allegari curauit. Considerauit autem Pontifex, quòd dicti Cardinalis præsentia & assistentia non solum Romanæ, sed etiam vniuersali ecclesiæ, consequenter ipsi ecclesiæ Rauennatensi vtilior esset, quamobrem vtilitatem communem particulari, & maiorem minori præferendam ratus, postulationi Cardinalis assensum præbere recusauit. Perpendens insuper, quòd Episcopus Imolensis à minore, quam tertia Canonicorum parte, postulatus fuerit, etiam eius postulationem receit; cùm Sedes Apostolica postulationem allicuius in tam magnà dissensione & contradictione recipere non solet: Quinimò tametsi aliquis in concordia, seu vnanimi consensu postuletur, postulatione tamen non ex iustitia debito, sed ex gratia admittere consueuerit. Quamobrem mandat Pontifex, vt ij, quibus suffragijus competit, denuò ad canonicam electionem, aut postulationem seu nominationem personæ idoneæ conueniant.

SUMMARIVM.

1. *Nomine Clericorum comprehenduntur etiam Cathedralis ecclesiæ Canonici; nisi sit materia pœnalis, vel odiosa.*
2. *Si à partibus, earumque aduocatis aliquid pro causæ suæ defensione omitatur, iudex supplere potest, & proferre ea, quæ iuris publici consuetudinis receptæ sunt; non item quæ ad factum spectant, nisi in quibusdam tantùm casibus.*
3. *Episcopatus & Cardinalatus incompatibiles sunt; nisi Summus Pontifex ex rationabili causa dispenset.*
4. *Cardinalis presbyter, aut diaconus, non autem episcopus, eligi potest in Episcopum; quamuis vniuersim electio Cardinalis in Episcopum quodammodo postulatio sit, quia sine impetrato Sum-*